

Το μεγάλο μυστικό

Μια παρέα παιδιών, με αρχηγό τον Κωσταντή, ζει σ' ένα νησί και μαζί σκαρώνουν ένα σωρό τρέλες. Αυτή τη φορά ξεκίνησαν να μαζέψουν ακινούς στην είσοδο μιας σπηλιάς.

Συνεχίσαμε την πορεία μας για τη σπηλιά. Όταν φτάσαμε κοντά, ένα κοπάδι γκριζα αγριοπερίστερα πέταξαν τρομαγμένα, χτυπώντας τα φτερά τους. Καθίσαμε έξω σ' έναν μεγάλο βράχο, για να ξεκουραστούμε.

Γύρισα και κοίταξα τη σπηλιά. Το λιγοστό φως της μέρας φώτιζε την είσοδό της. Πιο μέσα όλα ήταν σκοτεινά. Η ώρα κυλούσε ευχάριστα, αλλά ο αέρας δυνάμωσε κι άρχισε να φουρτουιάζει. Τα αφρισμένα κύματα της θάλασσας μαστίγωναν τα βράχια, για να προχωρήσουν μέχρι μέσα στη σπηλιά και να ξαναβγούν, παρασέρνοντας τις πέτρες και τα βότσαλα της μικρής παραλίας που είχε σχηματιστεί έξω από αυτή.

- Έχεις μπει ποτέ σου μέσα; ρώτησα τον Κωσταντή.
- Φυσικά και έχω μπει. Γιατί, εσύ φοβάσαι να μπεις;
Δίστασα λίγο να απαντήσω.
- Για να πω την αλήθεια, φοβάμαι.
- Κοιτάτε, μωρέ, έναν φοβητσιάρη που τον έχουμε και στην ομάδα μας... κορόιδεψε.
Έσκυψα το κεφάλι από ντροπή. Σε λίγο μπήκαν στη συζήτηση και οι άλλοι.
- Έχω ακούσει πως κάποτε σ' αυτήν εδώ τη σπηλιά έκρυβαν οι πειρατές τους θησαυρούς τους, είπε ο Δημήτρης.
- Δεν ξέρω τι γινόταν παλιά, πήρε και πάλι τον λόγο ο αρχηγός. Εγώ δε βρήκα κανένα θησαυρό. Λοιπόν, για να δούμε ποιος από εσάς έχει ψυχή μέσα του. Όποιο παλικάρι μπει στη σπηλιά, θα του δώσω τη σφυρίχτρα μου. Κοιταχτήκαμε όλοι μεταξύ μας αλλά κανένας δε σηκώθηκε από τη θέση του. Μας είχε κυριεύσει ένα δέος για τον τόπο και τον χώρο αλλά και μια ανατριχίλα για το τι θα συναντούσαμε εκεί μέσα.
- Μωρέ κάτι παλικάρια που έχω στην ομάδα μου! Κανένας θαρραλέος! συνέχισε ο αρχηγός.
Κανένας δεν κουνήθηκε από τη θέση του.
- Γιατί δεν πηγαίνεις εσύ; τον ρώτησε ο Γρηγόρης.
- Εγώ... κόμπιασε, εγώ έχω ξαναπάει. Αν θέλει, ας μπει κάποιος άλλος.
- Τότε να πάμε όλοι μαζί, πρότεινε ο Νικολής.
- Καλή ιδέα, απάντησε με ανακούφιση ο Κωσταντής, βγαίνοντας από τη δύσκολη θέση που βρισκόταν.
- Να μην προχωρήσουμε πολύ μέσα στη σπηλιά, δε θα βλέπουμε, είπε ο Σταύρακας. Έφυγε και ο ήλιος και σε λίγο θα σκοτεινιάσει περισσότερο.

Προχωρήσαμε αργά και φοβισμένα. Σταθήκαμε λίγο για να συνθηθίσουν τα μάτια μας στο μισοσκόταδο. Τα πόδια μας βούλιαζαν στη μαλακή άμμο και η υγρασία της ατμόσφαιρας μας πάγωνε ακόμα περισσότερο. Το ξαφνικό πέταγμα ενός θηλυκού

περιστεριού, που πύρωνε υπομονετικά τα αβγά του, έκανε το αίμα μας να κυλήσει γρηγορότερα στις φλέβες μας. Το μάτι μας έσκισε το ημίφως της σπηλιάς. Κοιτάζαμε γύρω μας φοβισμένα. Όσο μπορούσαμε να δούμε, διακρίναμε έναν πελώριο θόλο να υψώνεται από πάνω μας. Από την οροφή του κρέμονταν δεκάδες σταλαχτίτες, που από τις άκρες τους έπεφτε, σαν το δάκρυ της μαστίχας, το νερό.

Κανένας δε μιλούσε. Προσπαθούσαμε να κρατήσουμε μέσα μας αυτή την πρωτόγνωρη εικόνα που βλέπαμε. Η σπηλιά συνεχιζόταν προς τα μέσα αλλά το σκοτάδι μας εμποδίζε να δούμε.

— Τι λέτε, να προχωρήσουμε ακόμα λίγο; Η φωνή του Πιπίλα έσπασε την σουχιά και τη βουβαμάρα που μας σκέπαζε. Έχω μαζί μου έναν φακό. Πάμε λίγο πιο μέσα να δούμε τι έχει...

Κανένας δεν απάντησε.

— Αν πάμε, θα πάμε όλοι μαζί και θα κρατάμε ο ένας το χέρι του άλλου, αποκρίθηκε ο θαρραλέος αρχηγός μας. Συμφωνείτε;

Γύρισα και κοίταξα προς τα πίσω το άνοιγμα της σπηλιάς. Η απόσταση που μας χώριζε ήταν μικρή αλλά κάθε βήμα προς τα μέσα ήταν αρκετά μέτρα προς το άγνωστο.

Μάρκος Κάβουρας, *Το μεγάλο μυστικό*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2004 (διασκευή)

1. Ο Μάρκος μάς διηγείται την περιπέτεια που έζησε με την παρέα του όταν θέλησαν να δουν από κοντά τη σπηλιά.

► Για να γνωρίσετε καλύτερα την παρέα των παιδιών, αντιστοιχίστε τα ονόματά τους με τη φράση που ταιριάζει στον καθένα.

Μάρκος		Βρήκε καλή την ιδέα να μπουν όλοι μαζί στη σπηλιά.
Κωσταντής		Είχε μαζί του έναν φακό.
Δημήτρης		Είχε ακούσει πως παλιότερα οι πειρατές έκρυβαν στη σπηλιά τους θησαυρούς τους.
Γρηγόρης		Ήταν ο μόνος που παραδέχτηκε ότι φοβόταν.
Νικολής		Πρότεινε να μπουν όλοι μαζί στη σπηλιά.
Σταύρακας		Είπε να μην προχωρήσουν πολύ μέσα στη σπηλιά, γιατί δε θα είχε πολύ φως.
Πιπίλας		Με αυτά που είπε, έφερε σε δύσκολη θέση τον αρχηγό της παρέας.

- Από πού φαίνεται ότι τα παιδιά ήταν φοβισμένα όταν προχωρούσαν στο εσωτερικό της σπηλιάς;
- Πώς τα παιδιά νίκησαν τον φόβο τους και αποφάσισαν να προχωρήσουν στο εσωτερικό της σπηλιάς;

2. Πώς σας φαίνεται η ιδέα να γίνετε η παρέα των παιδιών που πηγαίνει να εξερευνηήσει τη σπηλιά;

Μοιράστε ρόλους, θυμηθείτε τα λόγια των παιδιών, βάλτε και δικά σας, τραβήξτε τις κουρτίνες για να δημιουργηθεί σκοτάδι στην τάξη και παίξτε τη σκηνή στην οποία τα παιδιά βρίσκονται στην είσοδο της σπηλιάς.

Είναι πολύ σημαντικό να δείχνετε συνεχώς το τι αισθάνεστε κάνοντας με το σώμα σας τις ανάλογες κινήσεις και με το πρόσωπό σας τις ανάλογες γκριμάτσες.

3. Θυμηθείτε και εσείς μια ιστορία που έχετε ζήσει και έχετε νιώσει μεγάλο φόβο. Διηγηθείτε τη στην τάξη και μιλήστε για το τι νιώθατε εκείνες τις στιγμές.

4. Ο Μάρκος, μετά από μερικές μέρες, διηγείται στους συμμαθητές του την περιπέτεια που έζησε:

«**Αρχίσαμε** την πορεία μας για τη σπηλιά από το μικρό λιμανάκι. Όταν **στάσαμε** στην είσοδο της σπηλιάς, ένα κοπάδι γκρίζα αχριοπερίετρα **φτερούχισαν** τρομαγμένα. Ήφηνικά από μια χαραμάδα **μπήκε** το λιγιστό φως της μέρας και **φώτισε** το εσωτερικό της σπηλιάς. Τα πόδια μας **βούλιαξαν** στη μαλακή άμμο και η υγρασία της ατμόσφαιρας μας **πάγωσε** ακόμα περισσότερο. Έτσι **αρχίσει** η περιπέτεια μας...».

Κυκλώστε τα ρήματα που χρησιμοποίησε ο Μάρκος για να δείξει ότι αυτά που διηγείται έγιναν στο παρελθόν.

Χρησιμοποιούμε χρόνο **αόριστο** για να δείξουμε ότι κάτι έγινε στο παρελθόν.

Θυμηθείτε: Χρησιμοποιούμε χρόνο **παρατατικό** για να δείξουμε ότι κάτι γινόταν στο παρελθόν και είχε κάποια διάρκεια.

Συχνά, όταν διηγούμαστε κάτι, όπως ο Μάρκος, χρησιμοποιούμε ρήματα σε παρελθοντικούς χρόνους (παρατατικό, αόριστο).

5. Η αδερφή του Γρηγόρη είχε ακούσει τα σχέδια της παρέας για τη σπηλιά και ανησυχούσε. Διαβάστε τι της λέει ο Γρηγόρης για να την καθησυχάσει.

«**Θα αρχίσουμε** την πορεία μας από το μικρό λιμανάκι και **θα πάμε** άκρη άκρη στους μικρούς βράχους. **Θα φτάσουμε** μπροστά στη σπηλιά και **θα ψάξουμε** να δούμε τι υπάρχει μέσα. Αν είμαστε τυχεροί, **θα βρούμε** τον θησαυρό των πειρατών. Μην ανησυχείς, **θα γυρίσουμε** σπίτι πριν βραδιάσει. Σου υπόσχομαι ότι **θα προσέξουμε** και δε **θα παίξουμε** επικίνδυνα παιχνίδια».

Κυκλώστε τα ρήματα που χρησιμοποίησε ο Γρηγόρης για να δείξει ότι αυτά που διηγείται θα γίνουν στο μέλλον.

Χρησιμοποιούμε χρόνο **συνοπτικό μέλλοντα** για να δείξουμε ότι κάτι θα γίνει στο μέλλον.

Θυμηθείτε: Χρησιμοποιούμε χρόνο **εξακολουθητικό μέλλοντα** για να δείξουμε ότι κάτι θα γίνει στο μέλλον και θα έχει κάποια διάρκεια.

Η γραμμή του χρόνου

Ενεργητική φωνή			Ενεργητική φωνή
Οριστική Αορίστου	Συνοπτική Υποτακτική	Συνοπτική Προστακτική	Συνοπτικός Μέλλοντας Οριστική
άρχισα	(να) αρχίσω	–	θα αρχίσω
άρχισες	(να) αρχίσεις	άρχισε	θα αρχίσεις
άρχισε	(να) αρχίσει	–	θα αρχίσει
αρχίσαμε	(να) αρχίσουμε	–	θα αρχίσουμε
αρχίσατε	(να) αρχίσετε	αρχίστε	θα αρχίσετε
άρχισαν / αρχίσανε	(να) αρχίσουν(ε)	–	θα αρχίσουν(ε)

6. Αν συμπληρώσετε το γράμμα ή τα γράμματα που λείπουν στο παρακάτω κείμενο, θα διαβάσετε αυτά που είδαν τα παιδιά όταν έφτασαν στη σπηλιά.

Πιο μέσα όλα ήταν σκοτεινά. Η ώρα κυλούσε ευχάριστα αλλά ο αέρας δυνάμωσε κι η θάλασσα άρχισε να φουρτουινιάζει. Τα αφρισμένα κύματά της μαστίγωναν τα βράγια, παρασέρνοντας τις πέτρες και τα βότσαλα της μικρής παραλίας που είχε σχηματιστεί έξω από αυτή.

7. Βρείτε και αντιγράψτε την παράγραφο του κειμένου που αναφέρεται στον διασταγμό των παιδιών να προχωρήσουν πιο βαθιά στη σπηλιά.

Γύρισα και κοίταξα προς τα πίσω το άνοιγμα της σπηλιάς. Η απόσταση που μας χώριζε ήταν μικρή αλλά κάθε βήμα προς τα μέσα ήταν αρκετά μέτρα προς το άγνωστο.

Το μεγάλο μυστικό

- 1** Η περιπέτεια άρεσε στην παρέα των παιδιών τόσο όσο και η σκανταλιά. Ο Μάρκος διηγείται μία από τις σκανταλιές τους.

Συμπληρώστε στο παρακάτω κείμενο τα ρήματα που βρίσκονται στις παρενθέσεις σε χρόνο **αόριστο** για να την ανακαλύψετε.

Ο αρχηγός **έδωσε**..... (δίνω) συμβουλές στον Δημήτρη και αυτός, αφού **έβγαλε**..... (βγάζω) ένα μεγάλο βότσαλο από την τσέπη του, το **έριξε**..... (ρίχνω) με όλη του τη δύναμη προς τη κουρμαδιά. Ο τόπος **γέμισε**..... (γεμίζω) με τον χρυσαφένιο καρπό. Όμως, για κακή του τύχη, οι περισσότεροι κουρμάδες **έπεσαν**..... (πέφτω) μέσα στην αυλή του γειτονικού σπιτιού. Με γρήγορες κινήσεις **μάζεψε**..... (μαζεύω) όσους μπορούσε και **γύρισε**..... (γυρίζω) καμαρωτός πίσω στην παρέα.

- 2** Ο Δημήτρης δεν κατάφερε να μαζέψει αρκετούς κουρμάδες για όλα τα παιδιά. Ο αρχηγός της ομάδας δίνει συμβουλές στον Μάρκο για το πώς αυτός θα τα καταφέρει καλύτερα.

Συμπληρώστε τα ρήματα των παρενθέσεων σε χρόνο **συνοπτικό μέλλοντα** για να διαβάσετε τι του είπε.

«**Θα** σου **δώσω**..... (δίνω) αυτό το μεγάλο βότσαλο και εσύ με τη σειρά σου **θα** **φτάσεις**.. (φτάνω) κοντά στη κουρμαδιά και **θα** το **ρίξεις**... (ρίχνω) με όλη σου τη δύναμη. Μ' αυτό τον τρόπο οι κουρμάδες **θα** **πέσουν**... (πέφτω) στο έδαφος. Εσύ **θα** τους **μαζέψεις**.. (μαζεύω), όσο πιο γρήγορα μπορείς, και **θα** **γυρίσεις**.. (γυρίζω) αμέσως πίσω στην παρέα προσέχοντας να μη σε δει κανείς. Αν τα καταφέρεις, **θα** σου **χαρίσω**..... (χαρίζω) την πετονιά μου».

- 3** Ο αδερφός του Μάρκου, που ήταν μικρότερος, άκουσε τη διήγηση του αδερφού του και δεν κατάλαβε τη φράση «... το **ημίφως** της σπηλιάς». Έψαξε στο λεξικό και βρήκε ότι η λέξη **ημίφως** σημαίνει το λιγιστό φως, το μισοσκόταδο. Είναι σύνθετη και σχηματίζεται από το **ημι-**, που δηλώνει ότι κάτι είναι μισό ή δεν έχει ολοκληρωθεί, και το ουσιαστικό **φως**.

Βοηθήστε τον να συμπληρώσει τις παρακάτω προτάσεις διαλέγοντας, από τις λέξεις που είναι στο συννεφάκι, την κατάλληλη κάθε φορά.

**ημιευθεία, ημίχρονο,
ημιώροφος, ημίθεος**

Αν δυσκολευτείτε με τη σημασία των λέξεων, μπορείτε να συμβουλευτείτε και εσείς το λεξικό σας.

- ✿ Ο Ηρακλής ήταν ένας από τους **ημίθεους** της ελληνικής μυθολογίας.
- ✿ Μια **ημιευθεία** έχει αρχή, αλλά δεν έχει τέλος.
- ✿ Στο δεύτερο **ημίχρονο** η ομάδα μας ήταν καλύτερη και κέρδισε τον αγώνα.
- ✿ Στον **ημιώροφο** της διπλανής πολυκατοικίας υπάρχουν πολλά γραφεία.

4

Γράψτε στο τετράδιό σας μια περιπέτεια που έχετε ζήσει και σας φόβισε πολύ. Οι ερωτήσεις στα συνεφάκια θα σας βοηθήσουν. Κατόπιν, διαβάστε το κείμενό σας στην τάξη, έτσι ώστε να μεταδώσετε την αγωνία σας στους συμμαθητές σας.

1. Πού και πότε συνέβησαν αυτά που διηγείστε;

2. Ποια πρόσωπα πήραν μέρος στην ιστορία;

3. Ποιο ήταν το πρόβλημα;

4. Ποια εμπόδια παρουσιάστηκαν;

6. Τι κάνατε; Πώς αντιδράσατε;

5. Πώς νιώσατε και τι σκεφτήκατε κατά τη διάρκεια της περιπέτειάς σας;

7. Ποιες ήταν οι συνέπειες των πράξεών σας;

8. Τι άλλο συνέβη που δεν το περιμένατε;

9. Ποιο ήταν το τέλος της περιπέτειάς σας;

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Περιέγραψα την περιπέτειά μου με λεπτομέρειες;
2. Έγραψα για το πώς ένωσα;
3. Χρησιμοποίησα διαλόγους για να γίνει πιο ζωντανή η διήγησή μου;
4. Είναι το τέλος της διήγησής μου ενδιαφέρον;
5. Περιέγραψα τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν;
6. Χρησιμοποίησα ρήματα σε χρόνο παρατατικό και αόριστο;
7. Χώρισα το κείμενό μου σε παραγράφους;
8. Πρόσεξα την ορθογραφία και τα γράμματά μου;